

Obawy przed zakażeniem koronawirusem i ocena działań rządu w marcu

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2020/21

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Marcowe badanie¹ było realizowane w okresie wzrastającej liczby rejestrowanych zakażeń SARS-CoV-2, co sprawiło, że zaczęto mówić o trzeciej fali pandemii w Polsce. Pod koniec lutego wprowadzono regionalizację obostrzeń w zależności od dynamiki wzrostu zakażeń.

Jednocześnie trwały szczepienia, choć ich tempo ze względu na ograniczenie dostaw szczepionek było niższe niż planowano.

OBAWY PRZED ZAKAŻENIEM KORONAWIRUSEM

W pierwszej połowie marca minimalnie zwiększyły się obawy przed zakażeniem koronawirusem. Wyraża je obecnie ogółem 61% badanych, w tym 22% deklaruje, że bardzo się boi.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (370) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

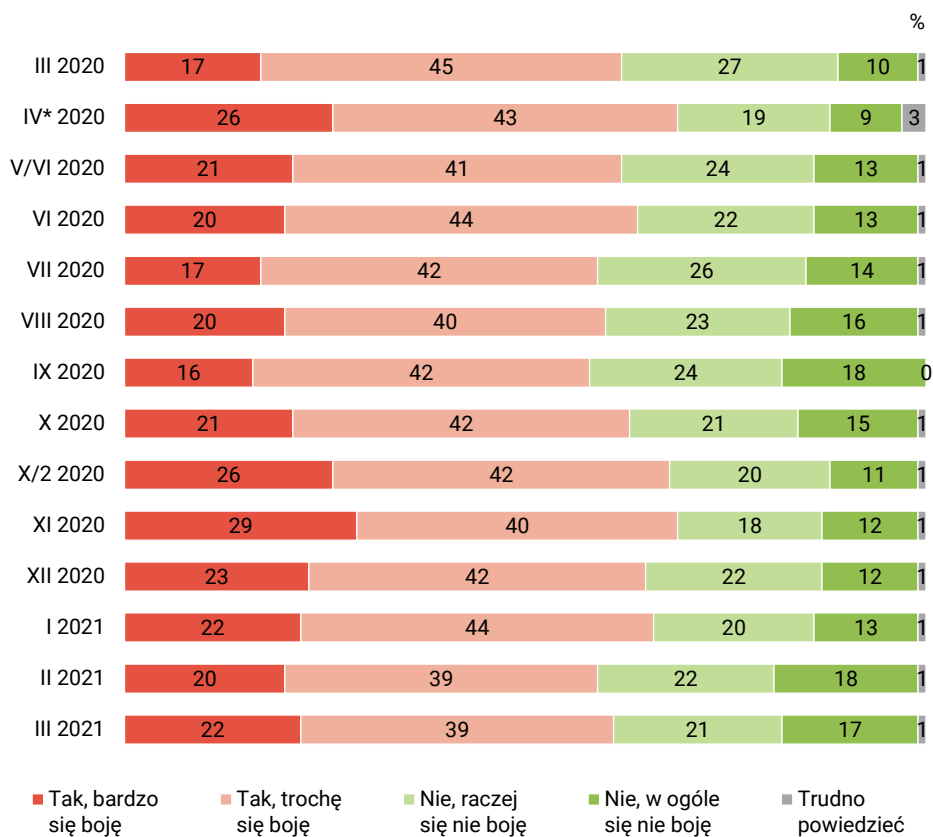
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 1 do 11 marca 2021 roku na próbie liczącej 1154 osoby (w tym: 44,5% metodą CAPI, 41,2% – CATI i 14,3% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?

* Badanie przeprowadzone w czasie lockdownu na próbie internautów

Tak jak dotychczas, skalę obaw przed zarażeniem różnicuje przede wszystkim wiek badanych. Możliwości zakażenia obawiają się przede wszystkim starsi respondenci – mający co najmniej 55 lat (ogółem boi się 78% z nich). Im młodszy badani, tym rzadziej wyrażają obawy w tym względzie – boi się niespełna co trzeci ankietowany poniżej 25 roku życia (32%), nieco ponad połowa mających od 25 do 44 lat (52%), ponad trzy piąte mających od 45 do 54 lat (62%).

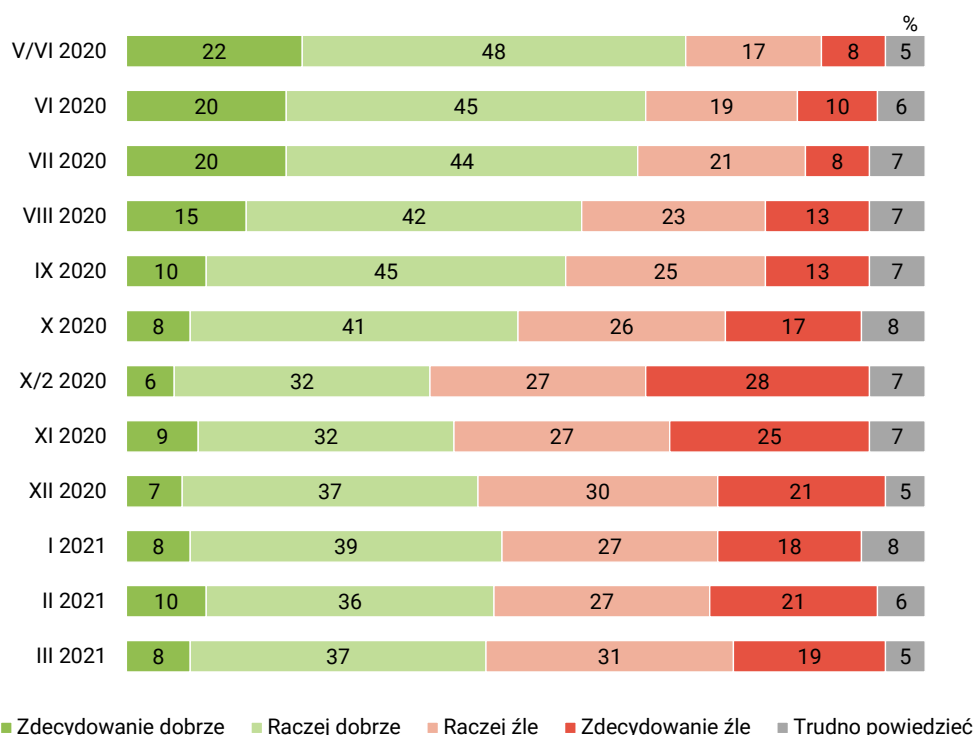
Z wiekiem, który najsilniej określa skalę obaw przed koronawirusem, związana jest aktywność na rynku pracy. Większą częstością i nasileniem obaw wyróżniają się osoby niepracujące (boi się ogółem 67% spośród nich). Możliwością zakażenia niepokoi się 78% emerytów, a także 73% rencistów. Wśród aktywnych zawodowo obawy najczęściej wyrażają rolnicy (68%).

JAK RZĄD RADZI SOBIE ZE ZWALCZANIEM EPIDEMII?

Oceny działań rządu w zakresie zwalczania epidemii są obecnie minimalnie gorsze niż w pierwszych dwóch miesiącach tego roku. Ogółem 45% badanych uważa, że rząd dobrze radzi sobie z ograniczaniem epidemii. Krytycznie politykę rządu w tym zakresie ocenia 50% ankietowanych (o 2 punkty procentowe więcej niż w lutym i o 5 punktów więcej niż w styczniu).

CBOS

RYS. 2. Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?

Spośród cech społeczno-demograficznych ocenę działań rządu wobec skutków epidemii różnicuje wiek, status społeczno-ekonomiczny i miejsce zamieszkania. Starania rządu doceniają przede wszystkim osoby mające od 55 do 64 lat (60%) i starsze (66%), badani z wykształceniem podstawowym (69%) i zasadniczym zawodowym (60%) oraz osoby średnio i słabo sytuowane - o miesięcznych dochodach *per capita* nieprzekraczających 2000 zł (55%), mieszkańcy wsi (49%), w tym głównie rolnicy (54%). Dezaprobatę wobec podejmowanych przez rząd działań wyrażają przede wszystkim młodszy respondenci (do 44 roku życia), w tym szczególnie mający od 18 do 24 lat (78%), a ponadto osoby najlepiej wykształcone i sytuowane (63% badanych z wykształceniem wyższym, 70% mających miesięcznie do dyspozycji co najmniej 3000 zł *per capita*) oraz mieszkańcy dużych miast, zwłaszcza tych liczących co najmniej 500 tys. ludności (63%).

Opinie o skuteczności działań rządu w walce z epidemią są jednak w głównej mierze wyrazem stosunku do urzędującej władzy i zależą od orientacji politycznej i – szerzej – światopoglądowej. Zadowolona z działań podejmowanych przez rząd jest większość badanych deklarujących prawicowe poglądy polityczne (68%), natomiast większość identyfikujących się z lewicą (78%) ocenia je źle. Ponadto opinie o działaniach rządu są tym lepsze, im częstszy udział badanych w praktykach religijnych.

W elektoratach działania rządu mające na celu zwalczanie epidemii pozytywnie oceniają potencjalni wyborcy Prawa i Sprawiedliwości (oraz partii koalicyjnych). Sympatycy pozostałych ugrupowań są na ogół krytyczni w opiniach na temat polityki rządu w tym zakresie.

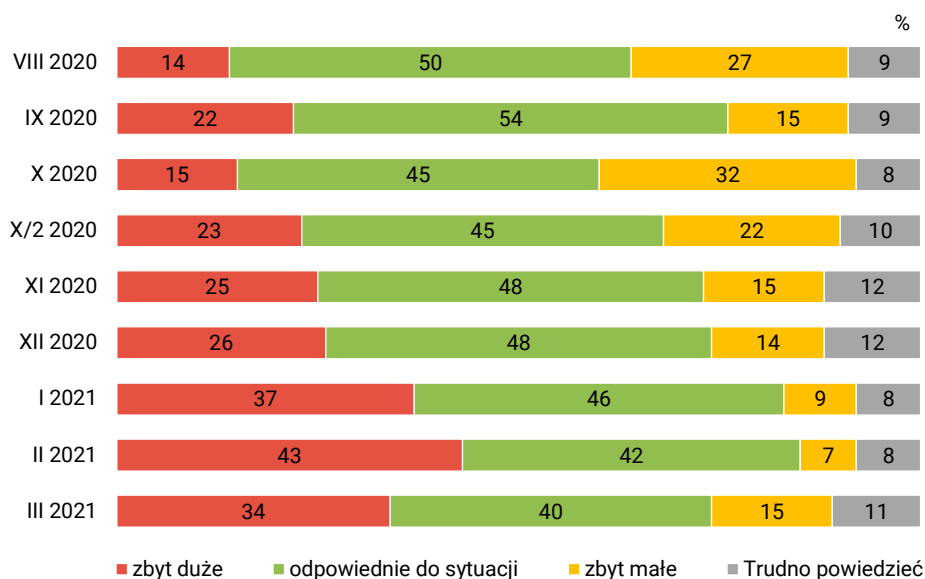
TABELA 1

Potencjalne elektoraty	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	90	7	3
Lewica (Nowa Lewica – dawnej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	22	77	1
Polska 2050 Szymona Hołowni	21	77	2
Konfederacja Wolność i Niepodległość (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	17	83	0
Koalicja Obywatelska (PO, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	13	86	1

POSTRZEGANIE OGRANICZEŃ I RESTRYKCJI

W ostatnich miesiącach narastał sprzeciw wobec wprowadzanych w związku z pandemią restrykcji i ograniczeń. W lutym ponad dwie piąte ankietowanych oceniało je jako nadmierne. Obecnie, wraz ze wzrostem liczby notowanych zakażeń, wyraźnie zmalał odsetek osób uznających istniejące obostrzenia za zbyt daleko idące (spadek o 9 punktów procentowych), przybyło zaś osób oceniających je jako niewystarczające (wzrost o 8 punktów). W odczuciu największej części badanych (40%) istniejące ograniczenia są adekwatne do sytuacji. Pozostali częściej uważają je za nadmierne (34%) niż za zbyt małe (15%).

RYS. 3. Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:

Stosunek do istniejących ograniczeń zależy od wieku i związanych z nim obaw przed zarażeniem SARS-CoV-2. Wprowadzone obostrzenia za zbyt daleko idące uważa większość osób do 44. roku życia (51%). Wraz z wiekiem przybywa osób przekonanych, że restrykcje są adekwatne do sytuacji lub nawet niewystarczające.

Jak wspomniano, stosunek do obowiązujących ograniczeń jest określony przez poziom obaw przed zarażeniem koronawirusem. Osoby nieokreślające takich obaw najczęściej uważają istniejące obostrzenia za zbyt daleko idące. Ankietowani zaniepokojeni możliwością zakażenia uważają je na ogół za odpowiednie do sytuacji.

TABELA 2

Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?*	Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:			
	zbyt duże	odpowiednie do sytuacji	zbyt małe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Tak, bardzo się boję	14	52	27	7
Tak, trochę się boję	27	45	14	14
Nie, raczej się nie boję	49	31	10	10
Nie, w ogóle się nie boję	62	26	5	7

* Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

Opinie w tej kwestii różnicuje także orientacja polityczna. Skalę istniejących ograniczeń akceptują przede wszystkim ankietowani deklarujący prawicowe poglądy (53%), rzadziej respondenci identyfikujący się z lewicą lub politycznym centrum, którzy najczęściej uważają wprowadzone obostrzenia za zbyt duże (odpowiednio 39% i 41%).

W elektoratach ugrupowań cieszących się obecnie największym poparciem społecznym jedynie wśród zdeklarowanych wyborców Prawa i Sprawiedliwości dominuje przekonanie, że istniejące ograniczenia są adekwatne do sytuacji. Wyborcy pozostałych ugrupowań częściej odbierają je jako zbyt duże niż niewystarczające. Opinię o zbyt daleko idących ograniczeniach podzielają przede wszystkim zwolennicy Konfederacji.

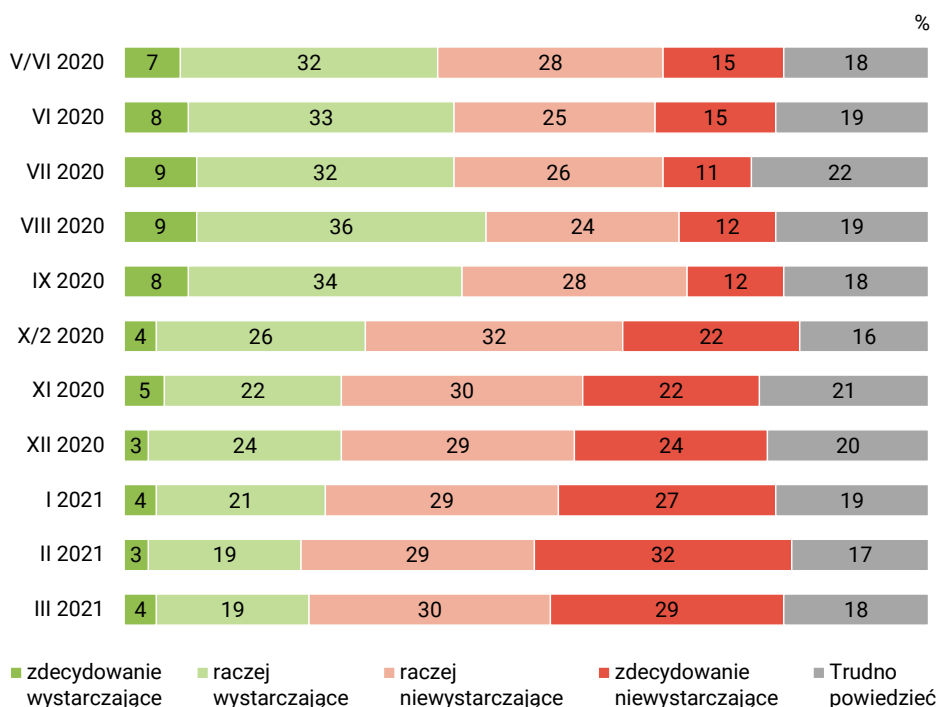
TABELA 3

Potencjalne elektoraty	Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:			
	zbyt duże	odpowiednie do sytuacji	zbyt małe	Trudno powiedzieć
w procentach				
Konfederacja Wolność i Niepodległość (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	83	5	3	9
Polska 2050 Szymona Hołowni	46	34	13	7
Koalicja Obywatelska (PO, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	38	26	18	18
Lewica (Nowa Lewica – dawniej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	32	25	21	22
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	14	67	15	4

OCENA WSPARCIA DLA FIRM I PRACOWNIKÓW

Mimo wdrożenia pakietów pomocowych mających pomóc branżom poszkodowanym wskutek pandemii, nie widać wyraźnej poprawy ocen działań rządu w tym zakresie. Tylko mniej niż co czwarty ankietowany (23%), uważa, że przedsiębiorstwa i pracownicy otrzymują od państwa wystarczające wsparcie. Niemal trzy piąte (59%, spadek o 2 punkty w stosunku do lutego) uważa działania rządu za niedostateczne.

RYS. 4. Czy działania rządu mające na celu pomoc polskim firmom i ich pracownikom są:

Pogląd, że pomoc państwa dla przedsiębiorstw i pracowników jest niewystarczająca, przeważa we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych. Szczególnie często wyrażają je ludzie młodzi: do 24 roku życia (83%) oraz mający od 25 do 34 lat (73%), osoby najlepiej wykształcone i sytuowane (70% badanych z wykształceniem wyższym, 70% mających do dyspozycji miesięcznie co najmniej 3000 zł *per capita* oraz mieszkańcy największych miast (75%).

Pierwzoplanową rolę w tej kwestii odgrywa orientacja polityczna. Działania rządu mające na celu wsparcie firm i przedsiębiorców za wystarczające uznaje ponad dwie piąte badanych deklarujących prawicowe poglądy (42%), natomiast większość ankietowanych identyfikujących się z lewicą (80%) lub politycznym centrum (67%) uważa je za niedostateczne.

Przekonanie, że pomoc państwa dla firm i pracowników jest wystarczająca, wyraża ponad połowa sympatyków Prawa i Sprawiedliwości. Zwolennicy ugrupowań opozycyjnych w zdecydowanej większości nie podzielają tej opinii.

TABELA 4

Potencjalne elektoraty	Czy działania rządu mające na celu pomoc polskim firmom i ich pracownikom są:		
	wystarczające	niewystarczające	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	55	28	17
Konfederacja Wolność i Niepodległość (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	12	85	3
Koalicja Obywatelska (PO, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	7	83	10
Polska 2050 Szymona Hołowni	6	85	9
Lewica (Nowa Lewica – dawniej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	5	90	5

Pogarszająca się sytuacja epidemiczna nie daje powodów do optymizmu. Polacy rzadziej niż miesiąc temu są skłonni narzekać na ograniczenia i restrykcje mające zahamować wzrost zakażeń.

Oceny polityki rządu wobec epidemii pozostają w ostatnich tygodniach dość stabilne. Nadal najwięcej krytycznych opinii budzi – niewystarczająca w odczuciu przeważającej części badanych – pomoc dla firm, które ucierpiały w wyniku pandemii i ograniczeń z nią związanych.

Opinie o polityce rządu są w dużym stopniu określone przez polityczne i ideowe identyfikacje badanych. Biorąc natomiast pod uwagę ich społeczno-demograficzne uwarunkowania widać, że najistotniejsze znaczenie ma wiek. Działania rządu najczęściej spotykają się z aprobatą starszych respondentów, najbardziej krytyczni w opiniach są ludzie młodzi.

Opracowała

Beata Roguska